

Mystika a vrůstání Já do zjasněného světa

Karel Funk

V týdenních meditacích Steinerova Kalendáře duše můžeme pro jeden dubnový týden nalézt mj. tuto:

*K vesmíru hovoří,
na sebe zapomínajíc
a pamětlivo svého původu,
rostoucí lidské já:
Jen v tobě, když se zbavím
všech pout svých výlučností,
svou pravou bytost zbadám.*

Dál je k tomu pěkně vysvětleno. Vyjímám:

„Jako v předvelikonoční době mohla duše slyšet hlas světa, který k ní promlouval v mocném zjevení sil růstu v jarní přírodě, tak nyní hovoří k vesmíru lidské já. Já člověka, jež pod mocným dojmem zjasněného světa zapomíná samo na sebe, začíná se šířit ze svých úzkých mezí, vzrůstat a uvědomovat si temně souvislost se světem, z něhož se v dávných dobách vydělilo. V průpovědi zazněl poprvé motiv ztráty, který nás bude nyní provázet celou čtvrtí roku od velikonoce až k svatojánské době. Neboť každému hledání předchází vždy nějaká ztráta, každé nalézání je vykoupeno nějakou obětí, ztrátou. A tak je tomu i při hledání Ducha ve světě, jež duše nyní nastupuje. Svět se jí zjevuje nejprve závojem smyslů, v němž duše ztrácí moc svého myšlení. Já, které vystupuje nyní ze sebe, ztrácí mnoho z toho, co získalo sestupem do vlastního nitra. Ale vzhledem k cíli, k němuž směřuje, je tato ztráta zároveň osvobozením, uvolněním z pout omezujících vlastností, jež nás odlučují od světa, z něhož pocházíme a kde můžeme proto nalézt svou pravou bytost. Tato cesta není snadná, protože znamená odříkání, přemáhání vlastního sobectví. Vyžaduje proto aktivní úsilí, jež proniká až k samým základům světa, bez ohledu na ztráty a oběti s tím spojené. Jen tak může duše dosáhnout svého cíle.“

V tom výkladu je dobře vystiženo i to, jak býváme - dá se to vyjádřit jednoduše - zastrčení do sebe. Pak nevidíme svobodně přirozené souvislosti světa duchovního ani zemského a vše posuzujeme jen přes své ohrožení nebo výhody. Je v tom i zárodek nemoci, protože chybí svobodnější rozhled a nádech mentálního jasu, který též přináší zdraví duše a ducha, oproti skrčenosti do svého upachtěného krtčího doupěte.

Pak ani nemůžeme okolnímu světu rozumět v běžných, například národnostních, společenských a jiných souvislostech, protože ze všeho uděláme pohodlný zkratkový závěr, že je to špína a všechny další informace nám to jen potvrzují. Hned suverénně vidíme a vykřikujeme, kdo za ten či onen veřejný nedostatek může. Jsme jen komentátory, ne aktéry světa. Pak je snad lepší, když se takoví lidé ani o věci veřejné nezajímají. Ano, mnohé je špína, lenost atd., ale

musíme se cítit součástí světa, nejen být kritiky kdesi za bukem - v hospodě, v práci, na gauči u televize, hlavně v domnělé vlastní kvalitě a dokonalosti a vynětí se z možnosti sebekritiky..., tedy hledíme na špatnosti okolí bez vlastní spoluzodpovědnosti. I my jsme během inkarnací vyslali a snad i vysíláme do světa mnoho svého zla, které se svým dílem, tak jako zlo od ostatních spolu-lidí, přičinilo o současný neutěšený stav lidstva, ba třeba i naší politiky. A když se nebudeme cítit jeho součástí, budeme stále jen vším atakováni a ukřivďováni.

"Chtějícímu, se křivda neděje." Tedy - nepocituje ji ten, kdo se chce vyznat, porozumět, kdo se chce podílet na osudech světa, kdo pracuje na svém odsobečtění podobně, jako se růže touží stát krásnou proto, aby zkrášlila celou zahradu. Důležité je i toto: ve výkladu je upozorněno, že jen ve světě Ducha můžeme nalézt svou pravou bytost. K tomu jinde Steiner vysvětluje, že je omylem některých směrů, včetně mnohé evropské mystiky (Kerning, někteří světci, u nás Weinfurter aj.) hledat - a jak to zní hezky - "Boha ve svém nitru". Bůh je všude, musíme se naopak radostně a svobodně rozšiřovat a vmýšlet a vpřádat se do světových myšlenek (stačí o nich vděčně vědět, přijmout to vědomí, ten postoj), do osudu světa, vývoje lidstva, do živého odkazu zasvěcenců, který promluvil i k našim předchůdcům a navazujeme na něho a to, co vstřebáme, přejde pro ty budoucí. Samozřejmě že k tomu slouží jako základ i schopnost soustředění a alespoň trochu bdělé meditace, kdy poznáme, že duchovnost = ducha-přítomnost. Musíme si uvědomovat sebe jako lidskou součást řetězu bytostí, stojící mezi vyššími hierarchiemi, počínaje anděly, které nám pomáhají, a pod námi říší živočišnou, rostlinnou a nerostnou, kterým budeme jednou po dlouhých věcích pomáhat my za jejich odvěkou obět' a službu pro lidstvo. Mystika, ať už východní nebo evropská, která si hraje jen na svém niterném písčku pro svou osobní spásu a zavrtává se jen do svého nitra, už je dnes přežitá a působí jen zatvrdnutí. Jung přesně varuje před démonizací ega, která je výsledkem "duchovního pokroku" těch, kteří se chtějí odpoutávat od světa. Jde jim jen o osobní prožitky, zážitky, o cosi výjimečného, ale ne o jasné a harmonické vřazování se do evoluce světa. Pak se učíme beze zloby a povýšenosti neosobně distancovat od negací světa. Poznáváme absolutní nutnost vše nedobré, nespásné, plané, nemorální, lživé atd. s naprostou pečlivostí, inteligencí, moralitou, moudrostí snažit rozpoznávat - v sobě i v okolí. I toto je meč Michaelův, který nám dnes nabízí, abychom jím jako skalpelem v pečlivé ruce chirurga oddělovali s naprostou přesností to, co má zůstat, od toho, co je na překážku.

A i k tomu je potřebné jak neosobní pozorování původu a kvality svých myšlenek, citů, slov i činů (to vše v klidu, bez spěchu a nervozity), tak studium duchovní vědy, která nám k tomu dává kompas, orientaci, rozlišování... Ale opět - poznávání toho všeho berme jako hostinu, kterou nabízíme světu.

Jistě, lze se na nějaký čas zduchovnit i tak, že unikneme od světa. Těch guruů, kteří tím oslňují davy a vyučují je tomu, jsme za poslední dvě desetiletí poznali už řadu. Můžeme pak dříve zažívat i různé rajske stavy, mít pro druhé vnímatelnou silnou meditaci, mít stavy odpoutání, mystické vize a prožitky, mimořádné schopnosti..., ale bylo-li to docíleno jen sledováním vlastního spasení a pokroku, pak dříve či později spadneme přesně tam, odkud jsme se sobecky zduchovníli. Bylo to jako vyhnání rostlinky do výšky bez dostatečného zakořenění a zdravé výživy ze země.

Postupné vstřebávání se nebo alespoň naladování do světa duchovního nám dá víc porozumění i pro svět zemský, ale i naopak, vřelý a bedlivý vztah ke světu zemskému nás lépe naladí k vetkávání se do světů vyšších.

